

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația:
ARAD, STRADA EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Cuvântarea

Rostită de P. S. S. Episcopul Andrei la inaugurarea cursurilor dela Academia de Teologie din Arad.

Deschiderile acestea de an școlar au devenit prilej pentru mărturisiri de credință, prilej de a ne mărturisi credința în idealul preoțesc, prilej ca lumina să pornească dela inima noastră către inima caldă a tineretului.

Deschiderile — pentru slujitorii altarului — sunt prilejuri duhovnicești, unde și repetă mărturisirile de credință, iar pentru tineret sunt prilej pentru a-și lărgi sfera cunoștințelor, pentru îmbogățirea sufletelor.

Deschiderea de acum ne dă ocazia să meditam asupra unei terminologii, să chibzuim asupra termenului: Ce este Teologia? Este știința științelor, căci ne învață să cunoaștem pe Dumnezeu? Aceasta este adevărat, dar nu este numai atât. Aici trebuie făcută o mică distincție. Teologia nu este știința unei cunoașteri în sensul obișnuit al cuvântului, ci al cunoașterii pe care o preconizează Sf. Apostol Pavel, care spune că a cunoaște pe Dumnezeu înseamnă a fi cu Dumnezeu într-o căsnicie mistică, în care Dumnezeu este mirele, iar sufletul omului este mireasa. Sufletul cunoaște pe Dumnezeu și este cunoscut de către El. Iată deci în ce sens am putea spune că Teologia este o știință a cunoașterii, a unei cunoașteri ce înseamnă trăirea în Dumnezeu.

Dacă în timpul celor patru ani de studii petrecuți în Academie nu s'a putut face în sufletul vostru acest proces de cunoaștere a lui Dumnezeu, n'ați făcut nimic.

A fi teolog înseamnă a și trăi pe Dumnezeu.

Istoria bisericească deși vorbește despre mulți Părinți bisericești, totuși în primele 4 veacuri nu cunoaște decât doi teologi: Sf. Apostol Ioan și Sf. Grigorie de Nazianz. Teologia nu este o operă a minții omenești, este o lărgire de orizonturi, dar mai ales o trăire după

chipul și asemănarea vieții lui Hristos. Trăirea în Hristos este calea spre mântuire și așa doresc să vă apropiați de desăvârșire.

Dacă n'ai trăit în Hristos și cu Hristos în inima ta, nu ești teolog.

Minte și Inimă!

Sunt două facultăți cu care Dumnezeu a înzestrat pe om. Care este calea ce duce spre desăvârșire, spre fericire? Ce dorește lumea? Înțelepciune, desăvârșire în minte și în rațiune, glorie, acești idoli? Dar nu prin acestea devine cineva teolog. Inima este aceea care face pe teolog. Atunci care este raportul dintre aceste două facultăți? Cum le împăcăm? Una trebuie să fie superioară, să stăpânească pe cealaltă. Stăpână este inima, inima trebuie să domine și să conducă.

În ultima analiză mintea este un dar dumnezeiesc. O putem compara cu un felinar, ce luminează drumul în bezna vieții pământești.

Inima este regina vieții noastre. Orice imbold pentru acțiune din inimă pornește. Inima nu ne lasă în pace, adună mereu elemente noi, compară, eliberând ceea ce nu-i este trebuincios și înmagazinând tot ceea ce-i este simpatic.

„Om de inimă” zice Românul când vrea să arate pe cel mai bun, care cunoaște mila, bunătatea și dragostea de aproapele. Care este rolul inimii și ce rol are mintea în viața noastră? Calea virtuților duce spre inimă. Mintea singură, înaltă, dar și coboară.

Inima este smerită, prin ea pătrundem în adâncimi, apropiindu-ne astfel de Dumnezeu. Învațatul Pascal spunea: „Adevărurile omenești trebuie înțelese cu mintea ca să le primești cu inima, adevărurile dumnezeiești trebuie primite cu inima ca să le înțelegi cu mintea”.

Dacă pe Dumnezeu îl cauți numai cu mintea, nu-l vei găsi niciodată.

Dacă însă îl iubești cu dragoste de copil, îl cauți cu inima, El îți se descopere. Iată dar cum Teologia este o trăire a unei vieți de model, curată și desăvârșită. Calea spre perfecțiune duce prin inimă. Deaceia s'a și spus de Mântuitorul: „Fericiți cei curați cu inima” și, oricât am cerceta Sf. Scriptură, nu vom găsi nicăieri spus „Fericiți cei înțelepți”.

În felul acesta înțelegând Teologia, studentul teolog nu stă în fața profesorilor, ci în fața lui Hrisos. Este teolog acel, care trăiește viața Lui și n'are drept să se numească teolog, acel care nu merge pe calea Mântuitorului, oricât i-ar fi de strălucitoare înțelepciunea.

Din teolog devii preot. Ce este preoția? Preoția își are obârșia în iubirea față de Hristos. Această iubire este un dar, pe care Dumnezeu l-a sădit în sufletul omului. Cine nu are în suflet această dragoste, sau dacă a lăsat-o în neîngrijire, n'o poate găsi nicăieri, nici o școală din lume nu i-o va da.

Devenind cineva preot, trăiește în Hristos. A fi preot seamănă cu a fi un cărbune aprins. Din clipa când pe umeri ai primit jugul greu al preoției, în suflet îți s'a aprins un foc, ce arde mereu și te consumă, făcându-te să te dăruiești pentru alții, pentru toți. Cine-și nesocotește harul din el și este preot cu nevrednicie, cu mare povară își încarcă sufletul. Preotul este jertfa arderii de tot. El se mistuie pe altarul Domnului. Poate fi oare ceva mai sublim decât a fi slujitor al Domnului, cărbune în care arde harul lui Dumnezeu?

Pentru a deveni din teolog preot este de mare necesitate ca să ai în fața ochilor un ideal concret, o pildă care să-ți fie mereu vie în suflet, un model către desăvârșirea căruia trebuie să te străduiești a ajunge. În anii de studii teologice se atașează de diferite discipline teologice. Totuși aceasta nu este de ajuns, ci trebuie să-și aleagă un exemplu, un ideal în persoana unui Sfânt.

Vrednic de luat ca ideal este viața și străduințele Sf. Apostol Pavel.

Dar un tânăr candidat de preoție ar fi mai nimerit să-și lege sufletul de exemplul Sf. Apostol Ioan. Viața Apostolului Ioan este mai puternic înrădăcinată în inima lui Hristos; el singur și-a plecat capul pe pieptul Mântuitorului, la cina cea de taină. Lui Ioan îi încredințează Iisus de pe cruce, pe Mama Sa. Ioan participă la minunea schimbării la față. Este printre cei dintâi care merge la mormântul Lui, după Înviere. Atributul de „Fii ai tunelului”, pe care

il dăduse Hristos lui Ioan și fratelui său Iacob, să-l râvnească și preotul, căci tunetul sufoacă orice sgomot din lume, în fața lui toate dispar, toate tac. Tot astfel trebuie să fie și glasul preotului: să domine, să stăpânească toate celelalte puteri ale lumii. V'aș lega de suflet pe Apostolul Ioan, căci în el se deslegă două probleme: a cunoașterii lui Dumnezeu -- el s'a ridicat cu mintea până în cele mai nebănuite înălțimi ale gândirii, cu forța și îndrăsneala vulturului -- și a dragostei de Dumnezeu, căci el este teofor, adică purtător de Dumnezeu, trăitor în Dumnezeu.

Iată cuvintele ce am vrut să vi le spun cu prilejul noului an, ce se începe.

Rog pe bunul Dumnezeu să ne dea și acum ca și în trecut harul Său, ca aceste vremuri grele, ce pentru cei slabi și necredincioși sunt vremuri de descurajare, îndoială și sbucium, iar cei credincioși le privesc cu liniște și ies din ele întăriți, să le petrecem cu bine.

Dumnezeu să dea profesorilor entuziasmul sfânt de a ține aprinsă în sufletul tineretului lumina idealismului și a spiritualității divine, iar tinerilor să le dea foamele, foamele și sete pentru cele duhovnicești.

Eu vă voi fi acelaș sprijinitor, părinte duhovnicesc ca și până acum.

Vorbirea

P. C. S. Păr. Rector Dr. N. Popoviciu la deschiderea festivă a cursurilor dela Academia Teologică.

Anul trecut deschiderea anului școlar s'a făcut între împrejurări excepționale ale vieții interne ale Academiei noastre Teologice, atât în ceea ce privește cadrul festiv al solemnității, participând nu numai Prea Sf. nostru Stăpân și Episcop, ci și P. Sf. Episcop anglican al Gibraltarului, Harold Buxton, cât și pentru era nouă, ce începea prin o mare primenire a cadrelor Corpului profesoral, pensionați fiind trei dintre distinșii săi membrii și intrând în funcțiune în locul lor trei preoți dintre cei mai bine pregătiți ai clerului nostru. Acest an prim al erei noi s'a încheiat cu un progres satisfăcător în ceea ce privește mai ales pregătirea teoretică a studenților noștri, a câștigării cunoștințelor teologice, având frumoase perspective pentru viitor și nizuindu-ne din toate puterile ca și în privința întăririi convingerii religioase și a conștiinței sublimității slujbei preoțești să atingă tot mai mult idealul adevăratului preot.

De astă dată deschiderea anului școlar o facem tot între împrejurări excepționale, dar acum nu sub raportul vieții interne a școlii noastre, ci din cauza împrejurărilor extraordinare din afară. Astăzi, ca niciodată în trecut, stăpânește nesiguranța în așezările omenești. Harta țărilor se schimbă de pe o zi pe alta; ideologiile, cari mai înainte erau impuse popoarelor

ca dogme infalibile pentru viața societății omenești, astăzi de aceiași oameni se arată că pot fi împăcate cu ideologiile diametral contrarii, iar războiul, declanșat la începutul lunii trecute și pustiitor de milioane de vieți, amenință cu nimicire toate bunurile spirituale și materiale câștigate cu munca de multe secole a popoarelor culte și civilizate.

Până acum bunul Dumnezeu pe noi ne-a ferit de urgia, ce s'a abătut de câteva săptămâni asupra unei bune părți a continentului, în care trăim și noi, dar nimeni, afară de Dumnezeu nu poate să pătrundă viitorul și nu putem ști dacă nu-i va fi rezervat și poporului nostru să străbată prin încercări și mai crâncene decât în multe epoce ale trecutului său, cum a fost mai ales perioada războiului de întregire a neamului.

Este peste puțină ca aceste împrejurări extraordinare să nu aibă represiuni și asupra vieții școlii noastre, care este chemată să pregătească pentru poporul nostru românesc din eparhia noastră nu numai elita conducătorilor săi spirituali, ci și pe îndrumătorii din aproape toate domeniile vieții obștești.

Prin urmare astăzi, când deschidem noul an școlar, trebuie să ne dăm seama cu toții, profesori și studenți mai mult decât oricând asupra *țelului* spre care tindem, precum și asupra *mijloacelor*, pe care avem datoria să le aplicăm pentru atingerea țelului nostru.

Deși preotul este chemat să activeze în lume și pentru oameni, totuși pregătirea pentru cariera de preot se deosebește esențial de pregătirea pentru oricare carieră lumească și omenească. Sf. Scriptură ne spune despre arhieru, deci și despre preot, că: „arhierul dintre oameni luându-se, pentru oameni se pune spre cele ce sunt ale lui Dumnezeu” (Cor. 5, 1). Așadar, deși preotul este pus în serviciul oamenilor, totuși este pus să îndeplinească nu lucrări omenești, ci dumnezeiești. Nu lucrurile omenești, lumești, formează obiectul țelului, spre care trebuie să tindă preotul, ci tot ceea ce poate să întărească legătura omului cu cele mai înalte, spirituale, cerești, cu Dumnezeu. Preotul este cel ce lucrează în lume tainele lui Dumnezeu ca servitor al Mântuitorului nostru Iisus Hristos, căci după cum ne spune Sf. Ap. Pavel: „Așa să ne socotească pe noi, ca pe niște servitori ai lui Hristos și ispravnicii ai tainelor lui Dumnezeu” (I Cor. 4, 1). Deci preotul este trimisul și reprezentantul lui Iisus Hristos în lume care săvârșește lucrurile divine și este chemat „să păstorească Biserica lui Dumnezeu, pe care a câștigat-o cu sângele său” (Ep. Ap. 20, 28). Iar „Păstoria sufletelor”, zice Sf. Grigorie Teologul, „se ocupă de suflet, care este dela Dumnezeu și deci dumnezeiesc, este părtăș al nobleței celei de sus, către care și tinde, chiar dacă și este înjugat cu un trup rău” (Despre fugă, c. 17).

Prin urmare preotul poartă grijă în lume de cele dumnezeiești, de cele sufletești, dându-i-se în seamă sufletele oamenilor și cu cât este mai de seamă sufletul decât trupul, cu atât mai bine trebuie să fie pregătit pentru misiunea sa, pătruns fiind în toate fibrele ființei sale de rolul său sublim în lume. Am spus altă dată că această pregătire trebuie să tindă mai ales spre desăvârșirea a două calități sufletești: *convingerea profund religioasă și spiritul misionar*. Iar aceste calități vi le puteți câștiga și adânci, iubiți studenți, prin pătrunderea tot mai aprofundată a studiilor teo-

logice, prin exercițiul cât mai intens al rugăciunii și meditațiilor religioase, precum și prin întreaga viață ce o veți petrece între zidurile acestei școli, care până acum a dat 117 serii de preoți.

Zilele grele, prin cari trecem, dar și însărcinările, ce s'au dat de curând preoțimei prin noile organizații de educație a tineretului: străjeria, premilităria și serviciul social ne impun datoria ca de aci înainte să ne îndoim și să ne intensificăm și noi puterile, pentruca toți cei ce vor ieși din această școală să devină adevărați conducători de oameni și mântuitori de suflete, cari să poată înfrunta spiritul lumesc distrugător de suflete, și să poată conduce pe păstorii în mijlocul valurilor furioase ale mării vieții de astăzi la mântuirea sufletelor lor, iar poporul nostru să poată fi păstrat și pe mai departe în duhul tradițional al românismului creștin ortodox, apărându-ne și în aceste vremuri pline de primejdii comorile noastre sfinte: *legea, limba și moșia*.

Dragostea și grija părintească, plină de bună-tate a Prea Sfințitului nostru Episcop și îndrumător suprem, a autorităților supreme eparhiale și a Onoratului Minister al Educației Naționale ne-au creat prielnice condiții de funcționare a școlii, și ne-au pus la îndemână toate mijloacele necesare, cari ne ușurează străduințele noastre, ale profesorilor și studenților, întru îndeplinirea dărilor.

Cu toții, profesori și studenți, Vă mulțumim din toată inima și cu tot respectul Prea Sfințite Stăpâne, pentru tot ceea ce ați făcut și veți face în interesul bunei funcționări a școlii noastre și în schimb Vă facem solemnă făgăduință că ne vom da toate silințele ca să satisfacem cât de cât așteptările, ce le legați de activitatea noastră din noul an școlar.

În sfârșit mulțumind călduros tuturor prea cinstiților oaspeți, cari au binevoit să onoreze cu prezența lor modesta noastră solemnitate, începem cu ajutorul lui Dumnezeu anul nou academic 1939/40.

A scris ceva Mântuitorul?

Articolul de față, ca și cele câteva ce vor urma, fie consecutiv, fie cu întreruperi — după posibilitate — au scopul de a reînprospăta la frații preoți anumite cunoștințe, învățate pe larg în anii de școală, dar pe cari timpul, memoria omenească relativă a fiecăruia și atâtea alte griji și nevoi zilnice le-au aruncat în umbră și în uitare. Sunt chestiuni de *Introducere (Isagogie) în sf. cărți ale T. N.* cari pot folosi tuturor, mai ales aceluia cari mi-au cerut deslușiri în legătură cu unele din ele.

* * *

Dela Mântuitorul Iisus Hristos ne-a rămas un neprețuit tezaur de învățături, cuprinse în nu mai puțin de 27 cărți sfinte, cari toate la un loc alcătuiesc Sfânta Scriptură a Testamentului Nou. Și totuși, niciuna din aceste cărți nu este scrisă de preasfânta mână a Mântuitorului. Cele patru Evanghelii sunt scrise de evangheliștii ale căror nume le poartă; cartea Faptelor

Apostolilor e scrisă de evanghelistul Luca; 14 epistole sunt scrise de sf. apostol Pavel; din cele 7 epistole zise *sobornicești*, una a scris Iacov, fratele Domnului, două sf. apostol Petru, trei sf. apostol și evanghelist Ioan și una Iuda, fratele Domnului; iar Apocalipsa e scrisă de sf. apostol și evanghelist Ioan.

Dar nici în aceste 27 cărți, în niciuna din ele nu se amintește să fi scris ceva Mântuitorul. Numai într'un loc (Ev. Ioan 8, 68) unde se istorisește întâmplarea cu femeia prinsă în adulter, evanghelistul mărturisește, că la acuzele ispititoare ale fariseilor și cărturarilor, Mântuitorul „s'a plecat jos și scria cu degetul pe pământ, iar după ce-și dă cunoscuta și impresionanta părere „din nou s'a plecat jos și scria pe pământ“. Dar de aici cel mult atât putem deduce, că El a știut să scrie. Înțelesul însă e altul.

S'a afirmat și s'a susținut chiar, că ar exista în scris o corespondență între Mântuitorul și regele Avgar al Edessei, care-L invită să vie la el, să-l vindece de o boală. Scrisoarea regelui Avgar e următoarea:

„Avgar, Domnul Edessei. Lui Iisus, bunului Mântuitor care s'a arătat în părțile Ierusalimului, salutare.

„Mi s'au adus la cunoștință cele despre Tine și despre vindecările care se plinesc de Tine fără doftorii și fără buruienii. Căci Tu faci, precum îți merge vestea, ca cei orbi să vadă, cei șchiopi să umble și curățești pe cei leproși și scoți duhurile necurate și demonii; pe cei chinuți de boli îndelungate îi însănătoșezi și pe morți îi chemi din nou la viață. Și dacă am auzit toate acestea despre Tine, am socotit, că din două, una trebuie să se adeverească: Sau ești Dumnezeu Insuși și Te-ai pogorât din înălțimea cerului și faci acestea, sau ești un Fiu al lui Dumnezeu, deoarece faci acestea. De aceea, eu îți scriu acestea, rugându-Te să ostenești a veni până la mine și să mă vindeci de boala care mă chinue. Căci eu am mai auzit, că Iudeii Ți se opun cu rea voință și vreau să-Ți facă un mare rău. Deși cetatea mea e mică, ea e totuși bine înzestrată și e în destulă măsură să ne satisfacă trebuințele amândurora“.

La această epistolă, Mântuitorul îi trimite lui Avgar, prin aceeași persoană, o epistolă de răspuns cu următorul cuprins:

„Ești fericit Avgar, dacă fără să Mă vezi, ai crezut în Mine; căci despre mine este scris, că cei ce M'au văzut nu vor crede în Mine, pentru ca să creadă în Mine cei ce nu M'au văzut și să aibă viață. Ce privește însă invitarea ta să viu la tine, Eu trebuie să împli-

nesc tot aceea pentru care am fost trimis și după aceea să Mă întorc la Acela care M'a trimis. Și după ce voi fi primit de El, îți voi trimite pe unul din învățăceii Mei să te vindece de boală și să-ți dea, ție și celor al tăi, viață“.

Încă Eusebiu din Cesarea, părintele istoriografiei bisericești confirmă existența acestor scrisori pe timpul său (începutul sec. 4) în arhiva bisericii din Edessa. Ambele epistole erau scrise în limba siriacă, iar el le-a tradus în grecește. Dar și alți martori, tot vechi, certifică existența acestei corespondențe în arhivele amintite.

S'a făcut multă discuție în jurul autenticității acestor epistole și părerile s'au împărțit: unele pentru, altele contra — fiecare cu argumente. Cele din urmă sunt mai verosimile, fiind mai serioase; ele sunt și cele mai acceptate. Și iată de ce:

1. Avgar în scrisoarea sa face aluzii la un citat din evangheliile canonice, unde este vorba de răspunsul Mântuitorului dat delegaților lui Ioan Botezătorul, nerăbdători față de întârzierea manifestării Mântuitorului ca Messia (Mat. 11, 4—6; Lc. 7, 22 s). Ori este știut, că evangheliile canonice încă nici nu erau pe atunci scrise. Ele toate au fost scrise după moartea Mântuitorului. — În răspunsul Său, Mântuitorul se provoacă și El la un citat („scris este“...), care nu se găsește în forma aceasta nicăieri și care nu poate fi, decât o aluzie la textul dela ev. Ioan 20, 29. Ori, și această evanghelie s'a scris abia la peste 65 ani după moartea Mântuitorului.

2. Dar și biserica din Edessa a luat ființă mult mai târziu: pe la anul 170 d. Hr. Așa fiind, corespondența, amintită va fi fost născocită de vreun creștin de mai târziu, care va fi avut intenția să dovedească o cât mai mare vechime a bisericii din Edesa.

3. Istoriograful armean Moise din Chorene (sec. 5) atestă existența acestei corespondențe, însă afirmă că răspunsul Mântuitorului nu e scris de El, ci de apostolul Toma, la îndemnul oral al Mântuitorului.

Așadar nici această epistolă, unica atribuită Mântuitorului, nu poate fi autentică.

Mântuitorul, în afară de atâtea calități și meniri, a avut-o și pe aceea de Învățător. Învățăturile Lui să se răspândească pretutindeni și să dăinuiască totdeauna. Atunci, de ce n'a scris nimic, când azi, orice învățătură merită să fie cât de cât răspândită, e scrisă și multiplicată în mii de exemplare? Iată motivele:

1. În școlile rabinice de pe timpul Mântuitorului, învățătura se preda numai oral. Învă-

faceii trebuiau să asculte cu luare aminte, apoi să repete des învățăturile, spre a și-le însuși exact în forma în care au fost predate. Așa a făcut și Mântuitorul. Și-a ales un număr restrâns de ucenici, pe care i-a instruit în toate învățăturile Sale și i-a făcut martori și ai activității Sale. Aceștia aveau să le vestească mai departe. Și nu e deci mirare, dacă primele trei evanghelii, deși scrise de trei autori diferiți, seamănă atât de mult întreolaltă, în redare a tuturor episoade din viața și activitatea Mântuitorului.

2. E foarte adevărat, că un cuvânt scris valorează mai mult decât unul numai rostit, pentru că e mai durabil. *Verba volant, scripta manent* — dar nu totdeauna și nu în toate cazurile. O învățătură scrisă poate rămâne literă moartă, după cum și una rostită numai oral, poate deveni vie, lucrătoare și aplicată ca principiu de viață. Este cazul în speță. Învățătura Mântuitorului a avut și menirea aceasta și a și rămas atare, pentru toate timpurile. Ea a fost vie, trăită în toți și transmisă dela om la om, adică dela inimă la inimă. Din viața ei a dat viață tuturor celor ce au primit-o și ca atare, nu era nevoie să fie săpată de Autorul ei în litere reci și îngropată în volume.

Iată dar, de ce nu și-a scris Mântuitorul învățătura Sa: nu era obiceiul și nu era nevoie. Iar cei ce au scris-o, mai apoi, au scris-o spre a o trimite acolo unde n'au putut-o duce personal cu gura și cu inima.

Pr. Dr. P. Deheleanu

De ce iubim Ortodoxia?...

„O lege avem străbună
Prin veacuri de furtună
Ea n'a putut s'apună
Strivită de păgâni”...

I. Nenișescu.

Se pune întrebarea: de ce vremurile cari le trăim, cu toată tehnica și știința la care s'a ajuns, nu redau sufletelor pacea, liniștea, siguranța și fericirea? Deși s'ar părea că omul a ajuns să stăpânească toate tainele — căci îl vedem cucerind văzduhul, apropiind distanțele și prin perseverență ajungând la realizări tehnice nevisate odinioară, — cu toate acestea, rar s'au văzut atâtea suflete abătute, atâtea vieți înfrânte, atâtea fețe crispate de durere și atâția pași lunecând în nesiguranță, ca în zilele noastre.

De ce oare?... Pentru că goana nebună, din domeniul tehnicii și a științei, „a îndepărtat pe om dela sânul Bisericii creștine”, unde se găsește adevărata pace, liniște, siguranță și fericire.

Dar, o mișcare de desrobire din cătușele acestei sclavii s'a pornit și omenirea se reîntoarce la ceea ce a părăsit; revine iarăși ca odinioară — fiul rătăcit — la sânul Bisericii creștine, dela care se depărtase. Duhul vre-

murilor ce le trăim ne duce spre trecut, spre credința și Biserica strămoșilor, spre Biserica ortodoxă, care va reda echilibrul sufletesc pierdut, va restabili pacea în inimi, buna înțelegere pe pământ și va conduce omenirea la mântuire.

Când se face acest pas este necesar să avem o cunoștință cât mai temeinică a do trinei Bisericii ortodoxe, ca să ne întărim în credință și să ne mărim dragostea pentru Ortodoxie.

O singură Biserică a întemeiat Mântuitorul în lume și i-a dat ei toate mijloacele de lipsă ca să conducă pe oameni la mântuire.

Care este acea Biserică? Fără îndoială aceea care a păstrat întreg și nefalsificat adevărul Dumnezeuieștii descoperiri. Dar aceasta o poate afirma despre sine cu toată dreptatea numai Biserica ortodoxă, a cărei origine se ridică prin apostoli până la Hristos și care a păstrat prin toate veacurile vistieria adevărului mântuitor. Și astăzi oferă ea acest adevăr, în forma și întregimea lui primară, tuturor acelor, cari își deschid inima să-l primească spre mântuirea lor. „Chiar și oamenii învățați cari aparțin altor biserici, ca unii renumiți teologi protestanți au recunoscut, că numai Biserica ortodoxă a ținut cu credință la originalitatea primară a învățăturilor propovăduite de Mântuitorul Iisus Hristos. În cursul celor 19 veacuri și ceva, de când există creștinismul, mulți s'au abătut dela credința cea dreaptă, adăugând sau schimbând cu mintea omenească mărginită adevărurile neschimbabile ale învățaturii creștine. Acești născocitori de alte învățături s'au și despărțit dela tulpina Bisericii ortodoxe, formând alte societăți religioase. Ea însă a rămas pururea credincioasă adevărului curat, a rămas ca o stâncă de granit, peste care au trecut valorile multor ape tulburi” (N. Popoviciu).

Ce este Ortodoxia?

Macarie, marele dogmatist rus, spune: Ortodoxia „înainte de toate este adevărul cel mai curat al creștinismului; adevărul sub toate fețele sale și în toate amănuntele sale, care a fost predicat lumii de apostoli cei inspirați de Dumnezeu, care a fost desvoltat și întărit pentru totdeauna de sfinții părinți și de sinoadele ecumenice și locale sub conducerea Duhului Sfânt. Adevărul pe care îl păstrează încă până astăzi, neatins și în toată curățenia sa, singura Biserică sobornicească — stâlpul și întărirea adevărului — „pe care nici porțile iadului nu o vor birui” (Matei 16, 18), câtă vreme alte societăți și biserici creștine, mai mult sau mai puțin l-au modificat, l-au întunecat, l-au denaturat chiar, prin felurite greșeli omenești, fie cu voie, fie fără voie... Ortodoxia nu este alceva decât creștinismul cel adevărat”... „Ortodoxia este Biserica lui Hristos pe pământ” (S. Bulgacoff).

Care este Biserica creștină care să poată oferi lumii, științei, filosofiei, noțiunea exactă despre creștinism?

Wladimir Guettée zice: „Nu există decât una, Biserica ortodoxă, pentru că ea singură a rămas credincioasă creștinismului, așa cum a fost propus dintru'nceput de Hristos și de apostoli.

„Este cumva Biserică Romană care ar putea învăța creștinismul cel adevărat?

„Din contră — ea este care a răspândit cele mai false noțiuni despre el; teologia ei a denaturat credința a făcut un amestec absurd de doctrine pozitive și de speculațiuni scolastice, amestecând cele dumnezeiești cu cele omenești în dogme și infățându-le mai ales din partea lor omenească, mulțumită discuțiilor pa-

sionate în care ea le-a înecat. Biserica Romană s'a atins de toate instituțiile primare, prin care religia se făcea simțită și le-a schimonosit; slujbele dumnezeiești au pierdut în această biserică însemnătatea lor cea mare și nu mai apar decât cu anumite însușiri adesea ridicule, după cum și dogmele nu se mai arată decât sub niște formule, cari le schimbă înțelesul. Această biserică a adus mai ales o știrbire simțitoare creștinismului prin aceea, că a nimicit constituțiunea atât de frumoasă, pe care Hristos o dăduse Bisericii sale și care provoacă toate progresele sociale ale omenirii, înlocuindu-o cu instituțiunea despotismului, așa cum a existat acesta în epocile cele mai puțin civilizate. O atare biserică a contribuit mult, prea mult la lățirea unei noțiuni false despre creștinism, pentru că să mai poată cineva purta nădejdea, că ei i-ar fi cu puțință să deie despre creștinism o idee exactă.

„Putem face apel la protestantism?

„Nici decum, pentru că el nu este decât un sistem religios, analog diferitelor sisteme filosofice; el este chiar o compoziție din diverse sisteme contrazicătoare, fără altă temelie decât afirmațiunea cutărui sau cutărui preot, profesor sau intemeietor de școală... Protestantismul are ca principiu fundamental al său „libera examinare“, care însă nu poate oferi lumii creștinismul ca un fapt primit dintru'nceput și transmis așa după cum a fost primit.

„Pentru a oferi lumii creștinismul așa cum a fost el predicat de către apostoli, trebuie o societate permanentă care să fi trăit în epoca apostolică și a carei viață să fi fost una, începând dela apostoli și până în zilele noastre. O astfel de societate există: aceasta este Biserica ortodoxă. Ei i s'a imputat imobilitatea sa. Acea imobilitate este care a mântuit însă adevărata noțiune despre creștinism, pierdută prin activitatea periculoasă a celorlalte biserici“.

Dovada cea mai grăitoare despre apostolicitatea Ortodoxiei este adevărul recunoscut de toată lumea — că dealungul veacurilor Biserica ortodoxă nu s'a desmembrat în alte societăți religioase cum s'a întâmplat cu Biserica Romană, care s'a despărțit în Romano-catholică, Protestantă-Calvină, Anglicană, etc. apoi în zeci de secte, mlădițe degenerate a creștinismului alterat, profesat de aceste biserici. „Ea a rămas Una cu toată vitregia vremurilor, aducând pace și mângăere acolo unde biserica apasului a adus războiul și vărsare de sânge. Ortodoxia a fost o adevărată providență pentru popoarele din Orientul Europei“ (C. Rădulescu-Motru). „Ortodoxia nu se definește; se trăește“ (M. Manoilescu). Ortodoxia are concepția cea mai sublimă despre ceea ce trebuie să fie viața religioasă. Ea este religiunea Harului, iubirii și blândeței, este religiunea celor obișduiți. Iată de ce Ortodoxia noastră săracă este atât de iubită, este atât de aproape de inima noastră; iată de ce ea este sufletul din sufletul nostru.

Din cele expuse reiese clar superioritatea doctrinală a Ortodoxiei față de celelalte confesiuni — care justifică dragostea noastră pentru ea.

Iubirea noastră pentru Ortodoxie este întărită și de motive de ordin național.

Biserica noastră ortodoxă nu numai că a condus pe străbunii noștri la mântuirea sufletelor făcându-i creștini buni, oameni evlavioși, morali și cu frica lui Dumnezeu, dar fără credință, fără Biserica ortodoxă nici nu se poate închipui ființa noastră românească, nici nu s'ar fi putut forma individualitatea noastră națională, deosebită de a altor neamuri“ (Dr. N. Popoviciu). Or-

toxia ni-a deschis cerul cu luminile lui și ne-a menținut locul sub soare ca ceace suntem, de nu ne-am renegat în mijlocul tuturor furtunilor prin am străbătut“ (I. P. S. S. Mitrop. Nicolae Bălan).

„Ortodoxia este credința care a mângăiat, a întărit și a luminat drumul vieții înaintașilor noștri — ajutându-le să străbată biruitor prin atâtea cumplite încercări ale istoriei“ (P. S. S. Ep. Nicolae Colan) și să-și încălzească în suflete idealul unei vieți mai fericite, mai onorate între popoarele mari ale lumii.

Când catolicismul căuta să câștige pentru sine prin cunoscutele-i metode pe fiii credincioși ai Ortodoxiei, voința nestrămutată de a rămâne statornic în credința adevărată, îi determină să părăsească mai bucuroși moșiile și vetrele părintești și trec munții ca să întemeieze cele 2 principate românești; iar aceste 2 principate sunt cea dintâi temelie pentru România noastră mândră de astăzi.

Fără a trece în revistă toate fazele zbuciumate din istoria noastră plină de suferințe și de epizoade tragice, putem vedea ce a realizat Ortodoxia în trecutul nostru, lăsând să vorbească pomelnicile păstrate la mănăstiri. Numele martirilor însemnate în aceste pomelnice vor sta bună mărturie dealungul veacurilor arătând lumii că sângele fiilor Ortodoxiei — înfrățiți întru necazuri și primejdii — li se datorește toată gloria trecutului nostru. Nu voiu înșira aci aceste nume, cunoscute fiind tuturor celor de față. Voiu putea afirma însă, și cu toată dreptatea, că „Ortodoxia a fost pentru noi Românii din Ardeal până la întregirea neamului de multe ori singura și totdeauna cea mai puternică forță care a păstrat și apărarea ființei noastre naționale împotriva tuturor încercărilor de o înstrăinare“ (Dr. N. Popoviciu).

„Ortodoxia ne-a încheșat ca neam, fiindcă ea a fost înainte de a fi neamul... Ea ne-a zidit țara, prin jertfele fiilor ei, fiindcă ea a fost înainte de a fi Țara în rotundele ei hotare de astăzi pe cari nimeni și nimic nu le va clăti din temelii lor“ (P. S. S. Ep. Nicolae Colan).

Ei i se datoresc lăcașurile sfinte, mănăstirile și bisericile cari împodobesc pământul românesc dela o margine la alta a țării, căci sunt prinoase de cunoștință închinată Dumnezeirii pentru ajutorul dat — rod al evlaviei fiilor ortodoxiei ca: Ștefan cel Mare, Mircea cel Bătrân, Neagoe Basarab, Mihai Viteazul, Matei Basarab, Vasile Lupu, martirul Constantin Brâncoveanu și alți nenumărați stâlpi și apărători ai întregii creștinătăți.

Ea ne-a învățat meșteșugul scrisului și cetitului — căci primele scrieri și cărți se scriu și se tipăresc la mănăstiri și primii noștri scriitori și cărturari sunt slujitorii sfintei Biserici, începând cu Coresi, Varlaam, Dosoftei, Antim Ivireanul, etc. etc.

Ea ne-a dat cele mai frumoase realizări și monumente de arhitectură românească, între cari se numără capodopera dela Curtea de Argeș, Treierarhi, precum și alte nenumărate biserici și mănăstiri ce împânzesc pământul românesc.

Ori în ce ram al vieții noastre sufletești vom privi, ori ce ram de activitate omenească vom cerceta — vom vedea clar rolul mare și covârșitor pe care l-a avut Ortodoxia. „Ea prin Biserica, una, sfântă, sobornicească și apostolească — întru care s'a propovăduit — ne-a îngrijit sufletul inzestrându-l cu toate însușirile de care e mândru orice Român adevărat“.

„Ortodoxia e evanghelia curată, nefalsificată și neschimbată prin imputinări sau adaugiri, a Domnului și Mântuitorului Iisus Hristos. Ea e puterea de viață spre mântuire a tot celui ce crede” (P. S. S. Ep. Colan).

De aceea datoria cea mai mare a clipei de față, — incunjuțați cum suntem de urletul lupilor din toate părțile, — este să întărim temeliile sufletești pe cari se razimă existența neamului nostru, să cultivăm în inimi dragostea față de izbăvitoarea de totdeauna a vieții neamului, față de Ortodoxie.

Noi iubim Ortodoxia:

Pentru că doctrina ei este adevărată și superioară tuturor celorlalte credințe;

Pentru că „prin ea suntem contemporanii martirilor, prin ea vorbim cu strămoșii în graiul lor” (N. Iorga) și prin ea suntem înfrățiți de cele mai frumoase idealuri;

Pentru că ea a menținut ființa neamului dealungul vitregiei veacurilor;

Pentru că ea este sufletul vieții culturale și spirituale a neamului. „Ea ne-a dat blândețea dulce și unică, ea ne-a dat înțelegerea și îngăduința și ne-a mai dat ceva neprețuit, care constituie o podoabă rară a sufletului nostru românesc, ne-a dat sinceritatea” (M. Manoilescu).

Să ne pătrundem în toată ființa noastră de acest duh dumnezeiesc al Ortodoxiei, ca să ajutăm și altora să-l primească în inimile lor.

S'o iubim cu toată căldura sufletului nostru; prin munca noastră să contribuim la propășirea ei și să fim gata dacă se cere să ne jertfim viața pentru ea.

Teodor Șuteu

Casa clerului din București

În fața svonorilor cari au început să circule, asupra Casei Clerului din București, în calitate de reprezentant al clerului din țară în consiliul de administrație al acestei Case, îmi țin de datoria mea să dau preoțimei noastre următoarele lămuriri:

Asociația generală a Clerului din București a prezentat On. Minister al Cultelor și I. P. Sf. Sale Patriarhului o cerere, împreună cu un proiect de lege, în sensul ca actuala lege a Casei Clerului să se modifice astfel, ca această Casă să treacă în mâinile Asociației generale a Clerului din București și să se organizeze pe bază de adunare generală, care să aleagă consiliul de administrație și cel de control, fără ingerința altor factori legali în agendele Casei, iar din beneficiul dela sfârșitul anului să se dea o parte membrilor, cari vor fi prezenți la adunarea generală, zece procente consiliului de administrație, cinci procente Asociației cântăreșilor, precum și alte modificări mai mici.

Subsemnatul am declarat în numele preoțimei din mitropolia Ardealului că proiectul prezentat de Asociația Clerului din București nu poate fi acceptat din următoarele motive:

1. Casa Clerului nu este o instituție de drept privat, ci de drept public, înființată în baza art. 24 din legea de organizare bisericească și art. 23 din regulamentul acestei legii, stând sub autoritatea și controlul organelor superioare bisericești, cari îi garantează existența și administrarea corectă a banilor preoțimii din toată țara. În temeiul acestei situații de legătură cu

conducerea oficială a Bisericii Casa Clerului se bucură de scutiri de orice impozite către Stat, județ și comună și de orice alte taxe de timbru și de taxe asupra beneficiilor Casei. Această scutire lasă Casei sume considerabile de cari să beneficieze înșiși preoții prin instituțiile pe cari le are în program Casa Clerului.

2. Casa Clerului intenționează să înființeze fonduri considerabile a) pentru ajutorarea preoților săraci, b) pentru înzestrarea fetelor sărace de preoți prin dani mai simțitoare sau împrumuturi fără dobândă, c) pentru clădirea de locuințe pe seama preoților cu împrumuturi cu termen lung și dobândă minimală, d) un fond pentru asigurarea pe viață a preoților.

3. Din acest motiv având în vedere că beneficiile realizate de Casa Clerului sunt în cea mai mare parte tot dela preoți și vor fi destinate pe seama acestor fonduri, nu se poate accepta propunerea ca aceste beneficii să se împartă, cum cere Asociația Clerului din București, ceea ce ar însemna după situația actuală a Casei o risipă inutilă de cel puțin optsute de mii lei, care ar crește din an în an, întru cât operațiile Casei sunt înfloritoare.

4. Preoțimea din Mitropolia Ardealului nu este membră a Asociației generale a Clerului. Cu toate că la timpul său am declarat că această preoțime este aplicată să alcătuiască o asociație generală a tuturor preoților din țară pe baze reprezentative sau de federalizare a actualelor Asociații clericale, până astăzi nu s'a făcut nimic, iar legea Asociației generale a Clerului din București nu lămurește această problemă.

5. Dacă s'ar accepta propunerea noului proiect preoțimea din Mitropolia Ardealului, nefiind membră a Asociației Clerului din București ar decădea dela toate drepturile față de Casa Clerului, având conform legii numai obligații, fără anumite îndeplădiri, întrucât Asociația aceasta a Clerului nu reprezintă toată preoțimea din țară.

6. Casa Clerului nu poate fi desfăcută de organele superioare ale Bisericii și ale Statului, ca alte asociații de natură culturală, pentru că deoparte legile bisericești preconizează dreptul efortei bisericești și a Consiliului Central de-a veghea și controla gestiunea Casei având și obligația să-i garanteze existența, iar de altă parte nu pot fi excluse dela control nici organele Statului, prin Ministerul Cultelor, cari au acordat Casei scutiri considerabile.

7. Nu este nici una din Casele de economii similare, organizată pe baze de independență. De ex.: Casa corpului didactic, Casa magistraților, Casa funcționarilor publici etc., cari toate depind de autoritățile lor superioare de Stat, cărora li s'a rezervat dreptul de a numi o parte covârșitoare din membri consiliului de administrație, tocmai pentru a garanta o administrație corectă și pentru o răspundere pasibilă de sancțiuni în caz de incorectități sau greșeli.

8. Prin aceasta nu se poate spune că preoții ar fi despozați de dreptul de a-și administra ei înșiși capitalurile lor, ci dimpotrivă li se garantează atât chiburnisirea acestor capitaluri, cât și puțința de a beneficia toți preoții înșiși de realizările Casei și nu numai unii, cari ar fi puși la conducerea ei sau unele instituții, cari nu cuprind pe toți preoții din țară.

9. Dacă această Casă s'ar da exclusiv în mâna Asociației generale a Clerului din București ar urma ca atât cântăreșii, cât și personalul administrativ mirean dela episcopii să fie exclus dela orice îndreptățiri la această Casă a Clerului.

10. Proiectul Asociației generale prevede organizarea adunării generale în analogie cu celelalte corporații bisericești, cu un cleric și doi mireni. Acest principiu nu poate fi aplicat la Casa Clerului la care trei părți din membri sunt preoți și abia o parte cântăreji mireni.

11. Un singur punct ar fi de dorit să se modifice și anume restituirea cotei de 30 procente din beneficiul Casei, care conform legii actuale trece la fondul general bisericesc. Această cotă reprezentând o sumă considerabilă și rămânând în patrimoniul Casei va da acestuia puțină să realizeze cu un ceas mai de vreme proiectele sale binefăcătoare pentru membrii Casei. I. P. S. Sa Patriarhul Nicodim, înțelegând aceasta Perfect de bine a și făcut declarația, că este aplicat să cedeze de bună voie această cotă pe seama Casei. În cazul acesta n'ar mai fi nevoie nici de modificarea acestui articol prin lege.

12. De altfel orice modificare a statutelor Casei, conform legii de organizare bisericească — are nevoie în prealabil de avizul autorității superioare bisericești, a Sf. Sinod și a Consiliului Central bisericesc, singurele organe oficiale supreme și responsabile ale Bisericii ortodoxe din țară.

În concluzie proiectul prezentat de Asociația Clerului din București pentru modificarea legii actuale a Casei Clerului preoțimea din Mitropolia Ardealului nu-l poate accepta. Legea actuală este bună, pentru că garantează o administrație absolut corectă, cu perspectivele cele mai frumoase pentru beneficii considerabile, de cari să se bucure toți membrii Casei, fără excepție. Câtă vreme Casa Clerului va sta pe temelul acestei legi preoțimea din Mitropolia Ardealului îi acordă toată încrederea și sprijinul, fiind prin aceasta pe deplin acoperite interesele ei profesionale.

Dr. Seb. Stanca

Femeia ortodoxă

Citesc „Monografia” instituțiilor înființate de Dna *Alexandrina Gr. Cantacuzino* ca fondatoare și președintă generală a *Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române* din anul 1910 până astăzi și rămân mirat în fața realizărilor prestate de această *înmă mare de femele ortodoxe*, recrutată din pătura cea mai înaltă socială.

Mă adresez maicelor preotese, dela orașe și sate, când enumăr acele instituții de neprețuită valoare realizate de marea *intelectuală ortodoxă*: *Alexandrina Cantacuzino*.

În *București* Soc. ort. naț. a femeilor române susține următoarele instituții de educație pe de-a-ntregul ortodoxe:

1. Un Institut de domnișoare (str. Principatele Unite 63) având curs primar și liceal frecventat de 400 eleve interne, semiinterne și externe pe teren propriu, cu imobile, instalații și mobilieri evaluate în suma de lei 44.000.000.

2. Alt institut de domnișoare (Calea Moșilor 148) cuprinzând curs liceal și comercial frecventat de peste 500 eleve toate externe. Are și un paraclis. Valoarea imobilului lei 30.000.000.

3. Școala de țesătorie (str. Popa Lazăr 8) înzestrată cu toate uneltele necesare, în local propriu evaluat lei 3.000.000.

4. Terenul din str. Aviator Beller, pe care se va zidi o școală. Are valoare în lei: 1.000.000

5. 9 Școale de copii mici pe teren propriu cu imobile și mobilieri în valoare de lei 15.750.000.

Filiata din Craiova susține un institut de domnișoare (str. Bresiei 30) cu local propriu, evaluat lei 12.000.000, având curs primar și liceal frecventat de circa 300 eleve interne, semiinterne și externe. Are și paraclis.

Tot în Craiova Soc. ort. rom are și o grădină de copii în valoare locativă lei 2.000.000

Filiata din Galați are un Institut de domnișoare (str. G.rai Berthelot 79) cu grădină de copii, curs primar și liceal, frecventat de circa 400 eleve interne și externe, cu paraclis. Valoarea proprietății este evaluată la 20.600.000 lei.

Filiata din Iași are un Institut de domnișoare (str. Lazăr Catargiu 46) tot așa: grădină de copii, curs primar și liceal și paraclis în valoare lei 21.800.000.

La Giurgiu Institutul valorează 10.000.000, la Buzău 7 milioane, la Vaslui 3 milioane, la Bârlad 2 milioane 650.000, Bacău 4 milioane, Chișinău 3.500.000, Ismail 1.200.000, Dorohoi 830.000, Roman 600.000, Târgoviște 500.000, Carmen Sylva 1.500.000 și Mărășești 7.455.000

Am trecut valoarea evaluată în lei dinadins pentru a face comparația necesară cu suma de 600.000 lei de care dispune filiala din Arad a cărei destinație nu este încă pe deplin hotărâtă.

Marea ortodoxă, *Alexandrina Cantacuzino*, a fixat drumul pe care trebuie să-l urmeze fiecare filiala a binecuvântatei Soc. ort. a femeilor: *să se facă educația femeii începând cu grădina de copii, continuând cu școala primară și sfârșind cu cea liceală având totdeauna slujba dumnezeiască în paraclisul legii noastre.*

Problema *intelectualei ortodoxe* a realizat-o acest Institut de domnișoare susținut de Societatea ort. naț. a femeilor române de sub înțeleapta conducere a doamnei *Alexandrina Cantacuzino*.

Când aducem toată recunoștința Bisericii noastre muncii ostentatoare depusă pe terenul ortodoxiei de această Societate, care și-a găsit cel mai prielnic teren de activitate, contribuind și la formarea sufletului *mamei ortodoxe*, rugăm pe bunul Dumnezeu să ne ajute și nouă, celor cari aparținem filialei Arad, ca în curând să putem și noi deschide porțile unei instituții de educație (internatul ortodox îl avem) ortodoxă pentru elevele de curs subprimar, primar și liceal.

C. Turicu

Duminică 23 după Rusalii

Un tămăduit

Hristos Mântuitorul tămăduiește pe un gadarean îndrăcit. Cel tămăduit șede la picioarele Domnului, iar când Iisus iese din ținutul Gadarei, se roagă să fie și el cu Iisus. Iisus însă nu-l ia cu sine, ci-l trimite, zicându-i: „Întorce-te în casa ta și vestește, câte îți-a făcut ție Dumnezeu”.

Șederea la picioarele Domnului ne înfățișează nu numai o stare a trupului, ci mai ales o înălțătoare stare a sufletului și o duhovnicească scoborire în lăuntru nostru. În lăuntru nostru este o întregă împă-

răfje, prin care noi trăim și care însași trăiește în sufletul nostru.

Regele Ferdinand I al României intrase într-o biserică din țară la slujbă. Se făcuse și rugăciune cu ingenunchiere. Prefectul, primarul și alți domni cari erau în biserică socotiau că e deajuns să-și plece puțin capetele. Regele însă a ingenunchiat și atunci, mai mult de rușine, au ingenunchiat și ceilalți domni. S'a văzut, că ingenunchierea, care înseamnă o ședere la picioarele Mântuitorului, este mai presus de toate, o finută de rege.

Prin cărți citim despre regi și împărași, cari s'au coborât din înălțimile tronurilor lor și au plecat să vadă, să cerceteze starea țărilor și a supușilor lor. După fiecare coborire de acest fel s'au făcut multe însemnate îmbunătățiri în țară. Pe unii ca aceștia istoria îi arată ca fiind cei mai buni domnitori. Așa a fost, de pildă, Regina Maria a României. Într'un sat se făcuse o mare nedreptate. Bieții oameni au căutat să-și câștige dreptatea, dar au fost bătuți de jandarmi. Atunci s'au dus să se plângă Reginei Maria. Regina ca o mamă bună, s'a coborât la cei năpăstuiți, a mângăiat cu mâna sa fețele lovite de pumnul jandarmului și le-a făcut dreptate. Un alt exemplu tot din istoria românească. Domnitorul Cuza Vodă coborînd în mijlocul poporului, a ascultat jalba unui țaran, pe care boerul megieș îl sărăcise cu totul, ba îl scuiase și în față. Domnitorul a dat țaranului un frumos dar, apoi l-a sărutat zicându-i: „Spune sătenilor dumitale moș Ioane, că pe unde te-a scuiat boerul, te-a sărutat domnitorul țării și ți-a șters rușirea“.

În acest chip se fac coboriri și îndreptări și în împărăția din lăuntru nostru. Păcat însă că nu prea știm să facem ca domnitorii cei buni, de a ne coborî în împărăția din sufletul nostru. Nu știm să ingenunchiem, să ședem la picioarele Mântuitorului. Prea suntem ocupați, prea grăbiți, prea alergăm după bunuri, bogății și plăceri trupești, fără să ne dăm seama că tocmai acestea ne lovesc ca niște jandarmi răi, ne scuiă ca niște boieri hapsâni și ne murdăresc sufletul.

Cum ne putem coborî în împărăția sufletului, cum putem să ședem la picioarele Mântuitorului?

În cărțile despre întărirea trupurilor, despre gimnastică și sporturi se dau sfaturi, cât să se ocupe cineva în fiecare zi cu desmorțirea trupului. Într'o carte scrie, că în fiecare zi să se facă gimnastică timp de 15 minute. Numai 15 minute. Dacă ne-am îndeletnici numai 15 minute la zi și cu desmorțirea sufletului, altă înfățișare ar avea împărăția din lăuntru nostru. Încercați și veți vedea. Rupeți atâta vreme din zi pentru cercetarea sufletului. Ingenunchiați și ședeți la picioarele Domnului câteva minute din zi, priviți în sufletele voastre și vă va umple de groază ceea ce veți vedea.

În război se întâmplă în chip obișnuit, că soldații plecați la atac nu văd prin ce trec, nu și dau seama de cele ce se petrec în jurul lor. Ei înaintează orbiș prin focul tunurilor și prin gloanțele dușmanului. Ei încarcă și descarcă armele, fără să le tremure mâinile. Când însă ies din bătaia tunurilor și privesc iadul prin care au trecut și văd morții pe care i-au lăsat, atunci abia se schimbă, se cutremură de focul prin care au străbătut.

O astfel de frică a cuprins și pe cel lămăduit în Gadara. Cât a fost stăpânit de duhurile necurate nu și-a putut da seama de starea în care era. O astfel de seamă ne va cuprinde și pe noi, văzându-ne sta-

rea jalnică din împărăția sufletului nostru. Legheon de ură, dușmănie, dor de răzbunare, legheon de fărădelegi vom descoperi de ne vom scobori în noi. Dar să nu ne lăsăm cuprinși de frică. Să ne coborîm în suflet, să ingenunchiem din când în când, să ședem la picioarele Domnului și El, Domnul va cerceta și va lămădui cele din lăuntru nostru. Chiar dacă ne-ar cuprinde o groază de cele din suflet, să ne bucurăm de groaza aceasta. Ea va fi o dovadă că începem să ieșim din starea jalnică, și să începem să ne înălțăm; că începem să umblăm pe calea mântuirii. Și atunci, cum a zis Mântuitorul către cel lămăduit în Gadara, să mergem în casele noastre, să spunem și să vestim părinților și fraților noștri, soților sau soțiilor și fiilor noștri, câte ne-a făcut nouă Domnul

Prot. F. Codreanu.

Text biblic

„Dacă cineva învață, să se sârguiască la învățătură“.

(Rom. 12.7).

Iubiți Străjeri, voi știți bine de ce v'au dat părinții la școală: să învățați multe lucruri frumoase. Precum se silesc albinele, primăvara, de iau miere din floare în floare, așa și elevii sârguincioși adună învățătura din foile cărții de citire. Un străjer silitor este ca o albină. Un „străjer“ leneș este ca un trântor. Și știți voi ce fac albinele cu trântorii? Li aruncă afară din stup, să moară de frig. Ei nu sunt de nici un folos. Așa este și un școlar leneș: el nici nu se poate numi străjer. Străjeri sunt numai cei ce se sârguesc la învățătură.

Așa a fost, pe vremuri, un băiat cu numele De Laspe. Acesta auzise de un învățător foarte cuminte, Pestalozzi. Și cum era dornic după învățătură, a voit să se înscrie între școlarii lui Pestalozzi. Dar acesta nu l-a primit. Atunci băiatul De Laspe s'a băgat servitor la dânsul. Și-i era atât de dragă școala, încât nu se putea stăpâni să nu privească, în clasă, prin borta cheii, cum stăpânul său învăța pe elevi. Într'o zi însă, Pestalozzi l-a prins cum asculta astfel prelegerea și... l-a luat pe acest servitor între elevii săi. Și în scurt timp, De Laspe ajunsese cel mai bun elev. Mai târziu apoi, el deveni un om mare și profesor vestit.

Acum să-mi spuneți, copii: voi n'ați vrea să ajungeți oameni cumiți și vestiți ca și De Laspe? Dacă da, atunci fiți școlari silitori, ca și el. Căci Dumnezeu nu iubește pe copiii leneși, iar pe cei vrednici îi întărește. Așadar, nu uitați că deviza străjerului, pe lângă „credință“ în Dumnezeu, mai cere dela noi și „muncă“ pentru Țară și Rege. Muncă, sârguință la învățătură: aceasta va fi pentru voi lozinca în săptămâna ce azi începeți și în toată viața voastră de străjeri. Amin.

B.

Calendarul creștinului ortodox pe anul 1940

Deodată cu *Răspunsurile liturgice*, despre cari am scris în editorialul numărului trecut al revistei „Biserica și Școala”, a apărut în Tipografia Diecezană încă o lucrare de mare însemnătate culturală și misionară: *Calendarul creștinului ortodox pe anul 1940*, redactat în frumoase condiții de fond și formă de P. C. S. Protoiereul *C. Magieru*.

Este știut că pentru o mare parte din poporul nostru, calendarul este singura carte de cetire. Însemnătatea lui crește cu atât mai mult, cu cât, tot din partea poporului, i se atribuie o valoare quasi-religioasă, ca și cărților sfinte. Românul are încredere în cuprinsul calendarului, ca și în Evanghelie. De aci zicala: „Scrie ca la călindar”, sau: „Grăește ca din călindar”.

Noi nu putem scăpa din vedere aceste constatări. Mai mult, trebuie să știm că într'adevăr *calendarul este o lucrare bisericească și răspândirea lui o datorie misionară*. El este legat organic de Biserică, atât prin începuturile lui, cât și prin rosturile lui religioase, morale, culturale, economice, sanitare, gospodărești, etc.

Biserica nu poate renunța la dreptul și datoria de a pune calendarul ei în mâna poporului credincios. Nu alții, — cari numai prin uzurpațiune răspândesc calendarul — ci slujitorii Bisericii sunt cei dintâi chemați să dea creștinilor calendarul cuvenit.

Iată de ce ne-am bucurat când P. S. S. Episcopul Andrei a luat măsuri ca vechiul nostru Calendar diecezan să se alcătuiască în astfel de condiții, încât el să poată fi răspândit în număr cât mai mare în popor și ne-am bucurat și mai mult când am văzut că P. C. S. Păr. C. Magieru l-a redactat în condiții deplin mulțumitoare, încât corespunde deplin menirii lui în casa Românului. De un cuprins literar bogat și variat, împodobit cu o mulțime de clișee, apărut într'o singură ediție, cu adausul șematismului și a târgurilor, în 142 pagini și cu prețul de 15 lei, — el poate fi ușor răspândit în popor, pe lângă o singură condiție: Cuceririi preoți să aibă bunăvoința a i face reclamă în biserică și afară de ea.

Fiecare preot este deci îndrumat să se aprovizioneze *din vreme* cu numărul necesar de calendare, direct dela Diecezana sau prin Oficiile protopopești și să le răspândească în popor cu dragă inimă și în număr cât mai mare,

deplin încredințat că printr'o astfel de operă misionară lucrează la ridicarea și nobilarea enoriașilor săi.

Reviste

Gândirea Anul XVIII. Nr. 8. Octombrie 1939.

A apărut în aceleași condiții optime de până aci, îmbogățindu-ne spiritualitatea românească cu încă o sumedenie de idei pline de duh cu adevărat ortodox și românesc.

Di Vasile Băncilă semnează la începutul revistei un admirabil studiu intitulat: „Naționalism și Teologie la Nichifor Crainic”. Pornind dela faptul că naționalismul își are originea în Renaștere, care „a fost cele mai adesea un păgânism sau măcar o tendință de a afirma valorile vieții de aici de pe pământ”, Dsa conchide că naționalismul a împrumutat ceva din caracterul acestei Renașteri, devenind și el o doctrină cu un pronunțat caracter lumesc, „fiind de cele mai multe ori gândit și agitat în afară de religie”. Deasemenea sub influența mediului burghez naționalismul s'a desprins și de cele două mistere constitutive ale etnicului: de pământ și de trecut, de istoria organică; astfel că pe măsură ce ideologia naționalistă sau conștiința de neam creștea mai mult, structura spirituală etnică scădea mereu, iar naționalismul cu vremea a ajuns să piardă din ce în ce mai mult din orientarea sau încrederea sa spirituală și din conținutul său adecuat.

Caracterele acestei „aventuri” a naționalismului occidental le-a primit sub influența civilizației burgheze și naționalismul românesc. De aceea el trebuia pe de o parte să fie încreștinat, iar pe de alta să fie din nou legat de sursele etnicului pur, de misterul pământului și al istoriei.

Acela care a răspuns la noi acestor trei imperative ale noului naționalism a fost Di Nichifor Crainic; și în adevăr, în acest răspuns, ce l-a dat distinsul profesor universitar prin sinteza sa doctrinară românească, stă semnificația și valoarea doctrinei lui.

Factorii mai însemnați, cari au contribuit la sintetizarea doctrinei Diului Nichifor Crainic sunt, după expresia Diului V. Băncilă, trei la număr: poetul, țărănul și teologul, cari factori îi întâlnim la tot pasul în scrisul marelui vizionar. Cu ajutorul spiritului românesc și al ortodoxiei, Nichifor Crainic a izbutit să stabilească raportul ideal dintre etnic și religie, prin acele splendide cuvinte: „pământ național și cer comun”.

Redarea ideilor acestui splendid studiu nu-i poate arăta îndeajuns valoarea. El trebuie citit cu migăloasă atenție și studiat în toate măruntaele lui.

Tot în acest număr la „Cronica mărunță”, Di Nichifor Crainic semnează câteva impresii în legătură cu știrile unor intervenții ale Scaunului Papal, în vederea pacificării lumii, sub titlul „Vaticanul și pacea”. Svonul despre intervențiile papale pentru pace chiar înainte de izbucnirea războiului au fost extrem de numeroase. Esența acestor demersuri a rămas ascunsă până azi în umbră. Se văd în schimb rezultatele. Cauza eșecului acestor demersuri este caracterul lor diplomatic, în secret, și lipsa aceluiași caracter cu adevărat apostolesc, care îți dă puterea să strigi adevărul „de pe acoperișul caselor în auzul tuturor”. Dacă Vaticanul vrea să aibă rezultat în urma demersurilor lui să procedeze în acest sens.

Alături de acestea mai semnează în fascicolul „Gândirii” : Nichifor Crainic : Rugăciune pentru Rege ; Gr. Tăușan : Eminescu și Maloescu ; Radu Gyr : Poezii Zoe Verbiceanu : Opera lui Francois Villon și arta lui ; Mariella Coandă ; Dante prin prisma misticismului rusesc. Sinceritate, puritate și frumos ; și alți purtări de condelu. Numărul acesta, ca și altele de altfel, are și o bogată cronică literară. El trebuie să fie celălalt de toți aceia cari doresc din inimă ridicarea spirituală a neamului românesc.

Cultura creștină, revistă lunară. Iulie—August 1939 Bl-j.

Sub numele de „Cultură creștină” militează pentru cunoașterea și răspândirea catolicismului în România. Fascicola indicată aci este închinată comemorării semimileniului dela finerea sinodului unionist dela Florența (1439). Din sumarul ei dostul de bogat, dacă am avea loc și vreme, ar trebui să ne oprim la articolul „Marcu al Efesului” pentru a învedera că nu prin datele citate în cuprinsul lui se poate întuneca memoria marelui mitropolit apărător al Ortodoxiei. Căci din toate reiese clar că el își avea prestigiul asigurat nu numai în Răsărit, unde a zădărnicit zisa unire dela Florența, dar și în Apus unde a înfrunțat cu atâta tărie erorile doctrinare ale teologilor calolici, încât însuși papa Eugeniu, când a aflat că Marcu n'a iscălit decretul de unire, „ar fi zis” : „Atunci nu am făcut nimic !”

Ne oprim la alt articol : „In lumina Florenței”, pe care-l prețuim pentru tonul sincer irenic și de bunăvoință în care e scris și cităm din cuprinsul lui, cu unele subliateri, următorul text :

„...Astăzi depărtările dintre Roma și ortodoxiile orientale e mai mare decât la 1439. *Piedecile au sporit și au crescut.* În bună parte sunt altele decât atunci. „Filioque”, purgatoriu, azima și-au pierdut mult din ascuțitșul vechiu... *Au apărut însă în domeniul dogmatic alte învățături despărțitoare* : zămislirea nepătată a Preacuratei (Plus IX), infalibilitatea și primatul de jurisdicțiune a Papii (conc. Vatican) ; credința catolică și indisolubilitatea absolută a căsătoriei valid încheiată. Mai gravă însă decât aceste puncte diferențiale precise, este despărțirea sufletească generală dintre Apus și Răsărit. Ca metodă și directive, ca spirit și formă, *teologia catolică a apucat alte drumuri decât cea răsăriteană*, precum altul este spiritul liturgiilor lor. Prin aceasta s'au format mentalități deosebite, alte lumi sufletești, cu altă optică a problemelor, cu altă terminologie și altă scară de valori...” (p. 390).

Așa este, iubiților. Faceți să dispară toate aceste *piedeci*, pe care e atât de frumos că le recunoașteți și unirea de noi toți dorită se va face automat, fără discuții inutile și fără concilii ca cel dela Florența.

T. D.

Informațiuni

P. S. S. Episcopul Andrei a sfințit pe dl T. Nădăban, profesor de religie din Arad, întru diacon, Joi la 12 Oct. c.

Academia teologică și-a deschis pentru a unăsută optsprezecea oră cursurile, în ziua de 2 Oct. 1939.

Solemnitatea inaugurării festive a noului an școlar a avut loc în sala festivă a Academiei Teologice, Duminecă în 8 Oct. c. după săvârșirea Sf. Liturghii în Paraclisul școlii.

Prea Sfinția Sa **Părintele Episcop Andrei** și P. C. Sa **părintele rector Dr. Nicolae Popoviciu**, au ținut

studentilor frumoase cuvântări — publicate în fruntea revistei — care au fost încadrate în câteva foarte reușite puncte de cor, ca „Rugăciunea” de Beethoven și „Cerurile spun” de Davidoff. Corul teologilor a fost condus de studentul Ioan Brândașu, din anul IV.

La această frumoasă manifestare au participat un mare număr de preoți, întreg corpul profesoral și toți studenții teologi. (A)

Conferința catihetică a preoților din protopopiatul Arad s'a ținut Miercuri în 11 Oct. c. sub președinția P. C. S. Părintelui prot. F. Codreanu, asistat de P. C. S. Părintele C. Turicu, consilier referent eparhial și delegat al P. S. S. Episcopului Andrei. Ordinea de zi, pe lângă aducerea la cunoștință a unor acte oficiale, a constat din următoarele teme :

1. **Tratamentul elevilor sectari** în școala primară ; referenți preoții : Brădean-Curtici, Mureșan-Grădiște și Felea-Arad. Conferința este de acord asupra metodei dragostei părintești, care lasă în suflete amintiri bune despre preot. Copiii sectarilor se vor exclude numai dela spovedanie și cuminecare (dacă nu sunt botezați în biserica ortodoxă).

2. **Serviciile religioase în alte parohii** ; referenți preoții : Grecu-Cuvin și Tătaru-Bujac. Se decide, cum e și canonic, ca preoții să nu intre în parohii străine fără incuviințarea preotului local.

3. **Ce e de făcut când soții divorțați se recăsătoresc?** (Ce slujbă să li se facă și cum să se matriculeze ?) ; referenți preoții : Mihuleț-Arad și Chirilă-Gogovăț. Se hotărăște a se cere avizul Sf. Sinod.

4. **Întrebuințarea odăjdilor negre** ; referenți preoții : Magoș-Curtici, Codreanu-Semlac și T. Serb-Nădlac. Se cere a se reveni la practica veche, ortodoxă, a întrebunțării odăjdilor luminate, iar cele negre să se întrebuințeze cât mai rar. Facerea parastasului după Rugăciunea Amvonului e declarată necorectă.

5. **Hristos și problema generației tinere** ; referenți preoții : Ardelean-Pecica, Gruln-Semlac și Nădăban-Șeitin. S'a insistat în special asupra rolului preoților în catehizație, premilitarie și străjerie, cu întregiri prețioase din partea păr. D. Tudor din Șega și a păr. protopop.

După referate și discuții, păr. protopop sintetizează propunerile în hotărâri concrete și dă cuvântul părintelui C. Turicu — care adresează preoților îndrumări catihetice de ordin practic, — apoi închide conferința, îndemnând preoții să-și împlinească misiunea sfântă cu credincioșie și punctualitate.

P. C. S. Părintele N. Crișmaru aduce la cunoștința P. C. preoți catihetici ca urcarea preșului manualului de religie pentru clasa V primară dela 15 la 18 lei nu se datorește Sfinției Sale, ci faptului că pe termiul unei legi în vigoare cărțile sunt impuse nu de mult cu o taxă nouă de 4% pentru „Casa Scriitorilor”.

Nr. 6787/1039.

Ordine circulare

Ordinul Sfântului Sinod Nr. 1650/1939 se interpretează așa că **preoții sunt obligați să suplinească pe învățătorii concentrați numai pe măsura în care în comună n'au mai rămas alte puteri didactice suficiente**, cărora în primul rând le revine această îndatorire de a-și suplini pe colegii plecați la armată.

Preoții cari au luat posturi de învățători concentrați spre suplînire vor comunica de urgență data începerii cursurilor la adresa Inspectoratului școlar județean.

Arad în 29 Septembrie 1939.

† **Andrei**
Episcop.

Pr. **Caius Turicu**
consilier ref. eparhial

Nr. 6931/39.

Preoțimea eparhială este invitată să-și dea contribuția sa colaborând cu Serviciul Social. Atragem din nou atențiunea asupra ordinului circular Nr. 6199 din 31 August 1939.

Arad în 7 Octombrie 1939.

ss. **Andrei**
Episcop

ss. **Caius Turicu**
cons. ref. eparhial.

Nr. 7053/1939.

Comunicat

Aducem la cunoștința absolvenților Academiei Noastre Teologice că în conformitate cu dispoziția art. 5 din Regulamentul pentru examenele de capacitate a candidaților la preoție din Eparhia ort. rom. a Aradului, sesiunea de toamnă a examenelor de capacitate preoțească va avea loc în ziua de 30 Octombrie a. c.

Ceice doresc să se prezinte la acest examen să-și înalțeze până la data de 25 Octombrie a. c. cererile însoțite de următoarele documente:

- Extras de botez.
- Diploma despre studiile secundare.
- Carnetul de studii și certificatul de absolvire (Absolutor) al cursurilor teologice, respective diploma de licență, sau doctorat în teologie.
- Dovadă că în cursul anilor de studii a trăit într'un internat teologic, pentru cei cari au studiat la vre o facultate teologică.
- Certificat dela oficiul parohial, despre purtarea morală și ocupațiunea avută în timpul dela absolvirea teologiei, până la prezentul examen.

1) Chitanța dela Casseria Consiliului Eparhial despre achitarea taxei de examen.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 10 Oct. 1939.

† **Andrei**
Episcop.

Traian Cibian
consilier referent eparhial.

Nr. 6254 | 1939.

Concurs

Pentru indeplinirea parohiei *Vața de Sus* cu filia Căzânești protopopiatul Hălmeșului, rămasă vacantă prin numirea preotului Gheorghe Dărăștean la altă parohie, se publică concurs cu termen de 30 zile:

Venitele parohiei sunt:

- Salariul dela Stat.
- Stolele legale.
- Birul legal.

4. Parohia se va îngriji de locuință pe seama preotului, până la eventuala zădire a unei case parohiale.

Parohia este de clasa II-a. În lipsă de recurenți de clasa II-a, se admit și recurenți de clasa III-a.

Alesul va catehiza regulat, fără altă remunerație, va predica în Duminică și sărbători și va achita toate impozitele către Stat și comună, după beneficiul său.

Concurenții vor cere aprobarea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Andrei, pentru a putea candida, iar cererile de concurs, însoțite de actele necesare, le vor adresa Adunării parohiale din Vața de Sus și le vor înalța Veneratului Consiliu Eparhial.

Concurenții, cu incuviințarea protopopului și cu respectarea dispozițiilor regulamentului pentru parohii, se vor prezenta în sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorice și pentru a face cunoștința alegătorilor.

Consiliul parohial

În înțelegere cu Ștefan Bogdan, protopop.

Traian Cibian
cons. ref. ep.

2-3

Nr. 6816/1939

Concurs

pentru Școala de cântăreți bisericești

Se aduce la cunoștința celor interesați că în școala de cântăreți a Eparhiei Aradului pentru anul școlar 1939/40 se primesc elevi în etate de 17-30 ani, absolvenți de cei puțin 4 (patru) clase primare.

Elevii interni vor plăti pentru întreținere, hrană, locuință și taxe școlare pe anul școlar 1939/40 o taxă de lei 6000 în 2 rate, din care: 3000 lei la înscriere, iar 3000 lei la 1 Februarie 1940.

Elevii externi vor plăti o taxă școlară de lei 2400. Cererile de admitere vor fi însoțite de următoarele documente:

- Extras din matricula botezaților.
- Certificatul școlar.
- Certificat de moralitate dela oficiul parohial.
- Certificat medical că e deplin sănătos și apt pentru funcțiunea de cântăreț bisericesc.

Școala se va deschide la 1 Noemvrie 1939 numai dacă se vor înscrie elevi în număr suficient.

Cererile de primire se vor înalța aici până la 20 Octombrie a. c.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial.

† **Andrei**
Episcop

Traian Cibian
consilier ref. eparhial

In Editura Librăriei Diecezane
au apărut:

Răspunsurile liturgice

(Unison)

Cum se cântă în Eparhia Aradului
Revizuite cu binecuvântarea P. S. Sale
Părintelui Episcop

Dr. **Andrei Magieru**

Puse pe note de

Prof. **Trifon Lugojan**

Diecezana Arad. Prețul 30 lei.